

Cách phân biệt gà trống, gà mái từ lúc mới nở

Trong dân gian Việt Nam từ xưa tới nay có rất nhiều cách để phân biệt gà trống và gà mái từ lúc gà mới được vài ngày tuổi. Mặc dù tỉ lệ trứng trống là 55%. Tuy nhiên khi xác định được giới tính của chúng thì sẽ thuận tiện cho kế hoạch chăn nuôi theo mục đích tốt hơn. Sau đây là cách chọn gà trống và gà mái sớm nhất.

Phân biệt theo Trứng

Theo khoa học thì giới tính ở gia cầm giới tính được quyết định ở con mái. Bởi vì Gà mái mang những cặp nhiễm sắc thể bổ sung và nhờ đó quyết định giới tính của gà con. Trong khi cặp nhiễm sắc thể ở đàn ông là XY và đàn bà là XX, thì gà trống là ZZ và gà mái là Z0 (đôi khi được ký hiệu là ZW) hihi bác gà trống chỉ có nhiệm vụ cung cấp ZZ. vậy thì làm sao để biết được là trứng trống hay trứng mái? Điều này phụ thuộc vào con mái đẻ rất nhiều. Chúng ta bắt đầu nhé. khi gà mái đẻ trứng thì thường sẽ có 2 dạng là trứng nhọn hơn và loại thứ 2 là trứng tròn hơn. vậy để biết trứng trống hay mái thì ta phải quan tâm tới lần nở đầu tiên là trứng nhọn là trống hay trứng tròn là trống. THẾ là lừa sau biết ngay. Đây là kinh nghiệm thực tế nhé. Bởi vì một số gà mái có xu hướng sinh ra nhiều con thuộc về một giới tính nhất định. Kết hợp tất cả những yếu tố này, bạn có thể thấy rằng nếu gà mái của bạn có xu hướng đẻ nhiều gà mái con và trứng tròn hoặc nhiều gà trống con và trứng nhọn, thì nó đã “chứng tỏ” hình dạng trứng thể hiện giới tính.

Xem lông cánh (feather sexing)

Người ta phát hiện thấy khi lai gà trống của giống gà mọc lông nhanh với gà mái của giống gà mọc lông chậm thì sẽ cho ra gà mái con phát triển lông cánh nhanh một cách đáng kể. Vào ngày thứ 10, gà trống con cũng sẽ ra lông đầy đủ vì vậy hãy kiểm tra sớm hơn. Ở một số dòng hay giống gà, gà trống và gà mái có thể được phân biệt giới tính bằng cách kiểm tra lông cánh ở vài ngày tuổi: gà trống sẽ có hàng lông mọc đều trong khi gà mái sẽ có lông dài, lông ngắn xen kẽ. Những con Buckeye của tôi mọc lông khá chậm trong khi lơ-go khét lại mọc rất nhanh, nhưng tôi không thấy có sự khác biệt gì giữa gà trống với gà mái con. Phương pháp này có tác dụng đối với một số dòng gà và cũng có thể có tác dụng đối với bạn.

Nhiệt độ

Hàng xóm của tôi là người nuôi gà kỳ cựu và hiểu biết về mọi vấn đề liên quan đến gia cầm. Một trong những vấn đề mà ông nêu lên đó là nhiệt độ áp ảnh hưởng đến tỷ lệ trống-mái ở gà. Điều này không có nghĩa là phôi trống sẽ biến thành phôi mái, nên nhớ gà mái quyết định giới tính. Vì vậy, điều có vẻ thực tế ở đây đó là tỷ lệ sống của bào thai – nhiều gà mái ở nhiệt độ thấp; nhiều gà trống ở nhiệt độ cao. Mức độ điều chỉnh chỉ lên hoặc xuống khoảng nửa độ F.

Thời tiết dường như cũng ảnh hưởng đến sự thụ tinh và tỷ lệ trống-mái ở gia cầm. Hiện tượng này được nông dân quan sát trong nhiều thế kỷ. Ở động vật có vú, dường như có những điều kiện khiến sản sinh ra nhiều cá thể đực so với cá thể cái. Ở chim, nhiệt độ thân thể của gà mái dường như tác động, có lẽ đến giới tính của bầy con, nhưng chắc chắn tác động đến khả năng duy trì sự tồn tại của tinh trùng cho đến khi thụ tinh.

Xem huyết

Phương pháp xem huyết (vent sexing) được người Nhật phát hiện từ năm 1920 như là hướng tiếp cận sáng tạo và đáng tin cậy trong việc xác định giới tính gà con vài ngày tuổi. Vào năm 1933, các giáo sư Masui và Hashimoto xuất bản cuốn “Xác định giới tính gà con” ở Anh. Năm 1934, tiến sĩ Kiyoshi Oxawa đi thăm Mỹ và truyền dạy phương pháp ở Queensland. Từ năm 1935 về sau, phương pháp này nhanh chóng được tiếp nhận bởi rất nhiều công ty gia cầm ở Bắc Mỹ. Đây là phương pháp xác định giới tính đáng tin cậy đầu tiên và được các trại áp dụng cho đến tận ngày nay.

Xem huyết là quy trình giữ gà con vài ngày tuổi bằng một tay, vạch huyết và quan sát bộ phận sinh dục để xác định giới tính dựa vào hình dạng. Lưu ý: có đến 18 loại hình dạng khác nhau với hai dạng của gà mái và hai dạng của gà trống mà chúng rất giống với giới tính đối lập. Về bản chất, hình dạng huyết giống như một cái vòng cổ với những “hạt chuỗi” đủ mọi kích thước nhưng lớn nhất ở trung tâm. Gà trống có “hạt” trung tâm tròn/hình cầu; gà mái có “hạt” trung tâm bẹt hay lõm. Những chuyên gia giàu kinh nghiệm có thể đoán đúng tới 90%. Những báo cáo gần đây ghi nhận tỷ lệ chính xác đến 95%. Trong mọi trường hợp, phương pháp này đều rất hiệu quả nhưng đòi hỏi kỹ năng và huấn luyện.

Màu lông

Nhiều trường hợp màu lông tơ (down color) có thể tiết lộ giới tính của gà. Trong hàng trăm năm, có lẽ hàng ngàn năm, người nuôi gà với các màu lông hoang dã (điều, khét và chuỗi...) có khả năng phân biệt gà trống con với gà mái con nhờ lông tơ. Gà trống có đầu sạch với chỉ hai màu của sọc lưng, mà nó thường kết thúc trong một điểm trên đỉnh đầu; gà mái có đến ba màu của sọc lưng, ngoài hai màu còn có thêm màu đen hoặc đen nâu sẫm, và sọc thường chạy đến hay ngang qua đỉnh đầu.

Một vài giống gà thuần có thể xác định giới tính ngay sau khi nở bao gồm Plymouth Rock màu cú (barred) mà gà con màu đen với những đốm vàng hay trắng. Nghiên cứu trước đây chứng tỏ rằng có khác biệt nhỏ về lông tơ ở bên dưới và xung quanh cánh – gà trống có nhiều lông tơ hơn. Nhưng phương pháp tốt hơn cho thấy gà trống con thường có những đốm vàng trên đầu. Điều này đúng với các dòng cú (barred) hay cú cu (cuckoo). Các giống New Hampshire và Buff Orpington tạo ra gà con màu da bò (buff). Nếu quan sát kỹ sẽ thấy gà trống con có những vạch trắng đứt quãng ở phía trên khớp vai, gà mái con thường có những đốm đen hay nâu trên đầu, hay thậm chí những sọc màu nâu mờ trên lưng. Tôi thấy điều này cũng đúng với giống gà Buckeye mặc dù chúng có nhiều lông tơ hơn.

Khi lai xa các biến thể hay giống gà với nhau, gà con có thể được xác định giới tính nhờ màu lông. Kiểu lai xa truyền thống là giữa màu vàng (gold) với màu trắng (silver) (theo di truyền về màu sắc, gien vàng tạo ra màu điều và gien trắng tạo ra màu nhạt). Ví dụ, gà trống vàng bao gồm Rhode Island Red, Buff Orpington, New Hampshire lai với gà mái trắng chẳng hạn Rhode Island nhạt, Plymouth Rock nhạt, Delaware, Light Sussex, Wyandotte nhạt. Gà trống con từ những bày lai này sẽ có màu phớt trắng, xám hay nâu nhạt. Gà mái con sẽ có màu nâu hanh đỏ hay da bò. Người Hà Lan từng lai gà Campine trống vàng với gà Campine mái nhạt trong hàng thế kỷ để tạo ra gà con có thể nhận biết giới tính ở vài ngày tuổi dựa vào màu sắc.

Sử dụng gà trống màu hoang hay màu điều, chẳng hạn lơ-go khét, Dark Cornish, hay Old English Game điều lai với gà mái lông trắng sẽ cho ra gà trống con màu nhạt hơn, ngả xám đặc biệt ở sọc lưng, và gà mái con có sọc và vệt nâu. Khi gà trống không phải màu cú (non-barred), chẳng hạn màu đen, hay thậm chí một con

Ancona hay Rhode Island Red thì gà con sẽ có màu ô hay nâu sẫm với một ít tông trắng trên lông tơ – nhưng gà trống con sẽ có một đốm trắng trên đỉnh đầu.

Ở đây gà xuất phát từ lai xa liên kết giới tính (sexlink crossbreed) chúng ta thường có thể phân biệt gà trống với gà mái. Ở liên kết giới tính màu đen, gà mái màu đen và gà trống có một đốm trắng trên đỉnh đầu. Ở liên kết giới tính màu điều (chẳng hạn Golden Comet, ISA khét, Cinnamon Queen...) gà trống con thường màu trắng và gà mái thường màu điều hay da bò. Trong một số trường hợp, gà trống màu da bò và gà mái có thể được nhận biết bằng một đốm đen trên đỉnh đầu và có thể có một vài sọc đen và nâu trên lưng.

Vì vậy, nguyên tắc đơn giản nhất để phân biệt giới tính dựa vào màu lông đó là gà trống có đầu nhạt màu, đôi khi với một đốm trắng hay vàng, và gà mái màu sẫm hơn, thường có một đốm hay các sọc đen hoặc nâu trên đỉnh đầu hay những sọc sẫm trên lưng.

Phương pháp khác

Thời gian là vấn đề lớn nhất trong việc xác định giới tính gà. Khi chúng ta mới bắt đầu nuôi gà, thật khó để phân biệt trống và mái. Nhưng khi có kinh nghiệm, chúng ta thường thấy sự khác biệt ở 3 hay 4 tuần tuổi. Vậy chúng ta đang tìm kiếm điều gì? Ở những giống gà lớn, gà trống có xu hướng mọc lông theo từng cụm trong khi gà mái mọc đều hơn. Gà trống thường phát triển mỏng sớm hơn – gà trống được phân biệt sau 3-4 tuần ở những giống gà mỏng lá; 6 tuần ở gà mỏng trích. Ở những giống gà mà màu lông giữa gà trống và gà mái khác nhau, gà trống thể hiện “màu thực” ở khoảng 6 tuần tuổi. Ở 8 tuần tuổi, gà trống của hầu hết các giống gà bắt đầu phát triển lông bờm, lông mã và lông phụng dài; gà mái có lông tròn, rộng ở những khu vực tương tự. Gà lơ-go trống của tôi thậm chí bắt đầu gáy khi đạt từ 4-6 tuần tuổi!

Về hành vi, có những khác biệt mà chúng ta có thể quan sát thấy. Gà trống có xu hướng thích thể hiện so với gà mái. Khi gặp nguy hiểm, gà trống sẽ đứng thẳng và phát tiếng kêu cảnh báo trong khi gà mái thường co rúm lại và im lặng (ngoại trừ mấy con lơ-go của tôi...). Gà mái thường có xương mu (pubic) lớn hơn so với gà trống đầu điều này chỉ chính xác tùy dòng gà và việc tuyển chọn để đẻ trứng. Gà trống cũng có xu hướng ngón chân phát triển to và giò dày hơn so với gà mái. Đây

là đặc điểm mà tôi thấy ở giống gà Buckeye mới nở và ở giống gà lơ-go vài ngày tuổi của tôi. Nhưng đó cũng là đặc điểm trở nên dễ nhận biết một khi gà trưởng thành.

Kết luận

Phương pháp xác định giới tính chính xác nhất đối với mọi giống gà là xem huyết. Nhưng với những ai không muốn học phương pháp này, hiểu biết rõ về gà của mình và quan sát màu lông tơ, lông cánh và sự phát triển của gà con sẽ giúp chúng ta phân biệt được trống mái một cách sớm nhất. Hãy quan sát gà của bạn và nghiệm xem phương pháp nào ở trên là có tác dụng đối với mình